

คู่มือมาตรฐานการให้บริการ นักจิตวิทยาโรงเรียน

โดย

นางสาววลีษา แสนอ้อม
นักจิตวิทยาโรงเรียน

กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2

ลักษณะงานนักจิตวิทยาโรงเรียนประจำสำนักงานเขตพื้นที่

ปฏิบัติงานเกี่ยวกับ การช่วยเหลือและให้คำปรึกษานักเรียนให้ประสบความสำเร็จในด้านการศึกษา สังคม และ อารมณ์เมื่ออยู่ร่วมกับผู้อื่นโดยทำงานร่วมกับครู ผู้ปกครองและผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เพื่อเสริมสร้าง สภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย และส่งเสริมให้เกิดคุณประโยชน์ในการเรียนรู้รวมทั้งความสัมพันธ์ระหว่างบ้านและ โรงเรียนที่แข็งแกร่งยิ่งขึ้น

มีหน้าที่รับผิดชอบงานดังต่อไปนี้

- (1) ดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ได้รับการส่งต่อจากระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- (2) วิเคราะห์และวินิจฉัยปัญหานักเรียนเป็นรายบุคคลที่มีปัญหาซับซ้อนหรือจากการส่งต่อ ด้วยวิธีการที่หลากหลาย ได้แก่ แบบทดสอบทางจิตวิทยาด้านสติปัญญา อารมณ์ สังคม และวางแผนการแก้ไขปัญหามากมาย
- (3) ประเมินสำรวจ วิเคราะห์สภาวะสุขภาพจิตด้วยวิธีการทางจิตวิทยากับนักเรียน เพื่อค้นหา อธิบาย ทำนาย แนวโน้มพฤติกรรมอารมณ์ ความคิด พัฒนาการ ศักยภาพ แรงจูงใจ ความถนัดบุคลิกภาพสาเหตุของปัญหา สุขภาพจิตในระดับเบื้องต้น
- (4) ให้คำปรึกษาแก่นักเรียนและผู้เกี่ยวข้องเป็นรายบุคคล รายกลุ่ม และบำบัดครอบครัว เพื่อการบำบัดและแก้ไข ปัญหาเฉพาะเรื่องหรือปัญหาที่มีความซับซ้อน เช่น พฤติกรรมเสี่ยงเรื่องเพศ ยาเสพติด การทะเลาะวิวาท/การใช้ความรุนแรง ฯลฯ
- (5) ปรับพฤติกรรม พัฒนาสภาวะทางจิตใจ สังคม อารมณ์ส่งเสริมพัฒนาการในระดับ เบื้องต้น เพื่อให้นักเรียนเข้าใจ ยอมรับปัญหาของตนเอง ปรับเปลี่ยนอารมณ์ ความคิด พฤติกรรม วิธีการปรับตัว หรือวิธีแก้ปัญหาให้เหมาะสม
- (6) ให้การดูแลช่วยเหลือกลุ่มเด็กพิเศษ เช่น เด็กบกพร่องทางการเรียนรู้ (LD) เด็กสมาธิสั้น เด็กออทิสติก เด็กที่มีสติปัญญากพร่อง เป็นต้น
- (7) ส่งเสริม ป้องกัน ฝ่าละออง แยกปัญหาพฤติกรรม สุขภาพจิตของนักเรียนด้วยเครื่องมือ และกระบวนการทางจิตวิทยาเบื้องต้น เพื่อพัฒนาความสามารถในการดำเนินชีวิตได้เหมาะสมยิ่งขึ้น
- (8) รวบรวม ศึกษาข้อมูลวิจัยด้านจิตวิทยา และวิชาอื่นๆที่เกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนาองค์ความรู้นวัตกรรมด้านจิตวิทยา สุขภาพจิต
- (9) สรุปสถิติ รายงานผลการปฏิบัติงานทางจิตวิทยาเสนอผู้บังคับบัญชา เพื่อประกอบการวางแผนพัฒนาการปฏิบัติงาน

แนวทางการคุ้มครองและช่วยเหลือนักเรียน

กรณีล่วงละเมิดทางเพศ

1. ผู้บริหารสถานศึกษา หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายตรวจสอบข้อเท็จจริง และปรึกษากับผู้เกี่ยวข้องในสถานศึกษา สพป./สพม./สพฐ. ทันที
 2. ตรวจสอบข้อมูลประวัติเด็กนักเรียนโดยใช้กระบวนการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การบันทึกข้อมูล และการจัดเก็บข้อมูลตามแบบรายงาน ฉก.01
 3. ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สพป./สพม. นักจิตวิทยา สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ บ้านพักเด็กและครอบครัว สถานีตำรวจ องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น และผู้มีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก ตามพระราชบัญญัติคุ้มครอง พ.ศ. 2546 เป็นต้น
 4. เชิญผู้ปกครองเด็กนักเรียนทั้งสองฝ่าย/หรือผู้ที่เด็กนักเรียนไว้วางใจ/หรือผู้ที่เด็กนักเรียนร้องขอมาพูดคุย/รับทราบเหตุการณ์ และให้คำปรึกษา
 5. ประสานศูนย์ช่วยเหลือสังคม (OSCC) สถานพยาบาลในพื้นที่ เพื่อนำเด็กนักเรียนเข้ารับการตรวจรักษา ด้านร่างกายและจิตใจภายใน 24 ชั่วโมง
 6. แจ้งผู้ปกครองเด็กนักเรียนหาแนวทาง และวิธีการร่วมกันในการปรับพฤติกรรมเด็กนักเรียน
 7. ดำเนินการโดยเก็บข้อมูลเป็นความลับ พิจารณาสถานการณ์ผู้ถูกละเมิดและผู้กระทำ
 8. กรณีเด็กนักเรียนกับครูหรือบุคลากรทางการศึกษา ตรวจสอบประวัติครู ให้คณะกรรมการสถานศึกษามาปรึกษา สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงในสถานศึกษา และรายงานผู้บังคับบัญชาทราบทันที
 9. กรณีข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่กระทำการละเมิด ให้ดำเนินการทางวินัย สรุป และจัดทำรายงาน เสนอผู้บริหารสถานศึกษาทราบ
 10. ติดตามผล/เยี่ยมบ้านเด็กนักเรียนเป็นระยะ ให้คำปรึกษา/ให้กำลังใจ
 11. จัดทำเป็นกรณีศึกษาเพื่อเป็นข้อมูลและแนวทางในการปกป้อง คุ้มครอง และดูแลช่วยเหลือเด็กนักเรียน ต่อไป
- แหล่งช่วยเหลือ**

1. สถานพยาบาล
2. บ้านพักเด็กและครอบครัว
3. สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
4. ศูนย์ช่วยเหลือสังคม (OSCC) โทร. 1300
5. สถานีตำรวจ
6. สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
7. นักจิตวิทยา
8. ศาลเยาวชนและครอบครัว

กรณีใช้สารเสพติด

1. ครูที่ปรึกษาคัดกรองเด็กนักเรียนเป็นรายบุคคล การเยี่ยมบ้าน และการคัดกรองนักเรียน ออกมา 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มเสพ และกลุ่มค้า
2. แจ้งนักจิตวิทยาโรงเรียนประจำสำนักงานเขตพื้นที่ คัดกรอง/ประเมิน/ทดสอบ/วัดด้วยกระบวนการทางจิตวิทยา
3. เด็กนักเรียนกลุ่มเสี่ยง กลุ่มเสพ และมียาเสพติดไว้ในครอบครองให้ดำเนินการ ดังนี้
 - 3.1 ติดต่อกับผู้ปกครองเพื่อหาแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาาร่วมกัน
 - 3.2 ดำเนินการตามแนวทางการดูแลช่วยเหลือเด็กนักเรียนกลุ่มเสพ โดยเข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษา
 - 3.3 ติดตามผลการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และรายงานผลการดำเนินการให้ผู้บริหารสถานศึกษา
- รับทราบ
- 3.4 สถานศึกษารายงาน สพป./สพม.
4. กรณีพบว่านักเรียนเป็นผู้ค้าให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจดำเนินการตามกฎหมาย
5. กรณีเด็กนักเรียนถูกควบคุมตัวหรือเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม ให้สถานศึกษาดำเนินการออกหนังสือรับรอง การเป็นนักเรียนเพื่อเป็นหลักฐานประกอบ

แหล่งช่วยเหลือ

1. ศูนย์ช่วยเหลือสังคม (OSCC) โทร. 1300
2. ศูนย์ฉุกเฉิน โทร. 1669
3. สถานพยาบาล
4. สถานีตำรวจ
5. องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น
6. ปปส

กรณี 4 กลุ่มโรค

(สมาธิสั้น เรียนรู้ช้า บกพร่องทางสติปัญญา และ ออทิสติก)

1. สถานศึกษาคัดกรองนักเรียนตามขั้นตอนการดำเนินงานของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
2. แจ้งนักจิตวิทยาโรงเรียนประจำเขตพื้นที่การศึกษา คัดกรอง/ประเมิน/ทดสอบ/วัด ด้วยกระบวนการทาง

จิตวิทยา

3. หากนักเรียนไม่เข้าเกณฑ์

- นักจิตวิทยาโรงเรียนประจำเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา ครูผู้ปกครอง ร่วมกันส่งเสริม และป้องกัน

นักเรียน หากนักเรียนเข้าเกณฑ์

- แจ้งผู้ปกครองและครูให้รับทราบ
- จัดทำหนังสือจากเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อส่งต่อและประสานไปยังโรงพยาบาล
- ผู้ปกครองนำเอกสารติดต่อโรงพยาบาล และนำเอกสารที่ได้จากโรงพยาบาลส่งเขตพื้นที่การศึกษา
- แจ้งโรงเรียนให้รับทราบผล

4. นักจิตวิทยาโรงเรียนประจำเขตพื้นที่การศึกษา ครู ผู้ปกครอง ดูแลช่วยเหลือนักเรียนร่วมกัน (ปรับพฤติกรรม, กระตุ้นพัฒนาการ, ให้คำปรึกษาครู/ผู้ปกครอง ฯลฯ)

แหล่งช่วยเหลือ

1. สถานพยาบาล
2. ศูนย์ฉุกเฉิน โทร. 1669
3. สถานีตำรวจในพื้นที่
4. โรงพยาบาลจิตเวชในพื้นที่
5. องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่

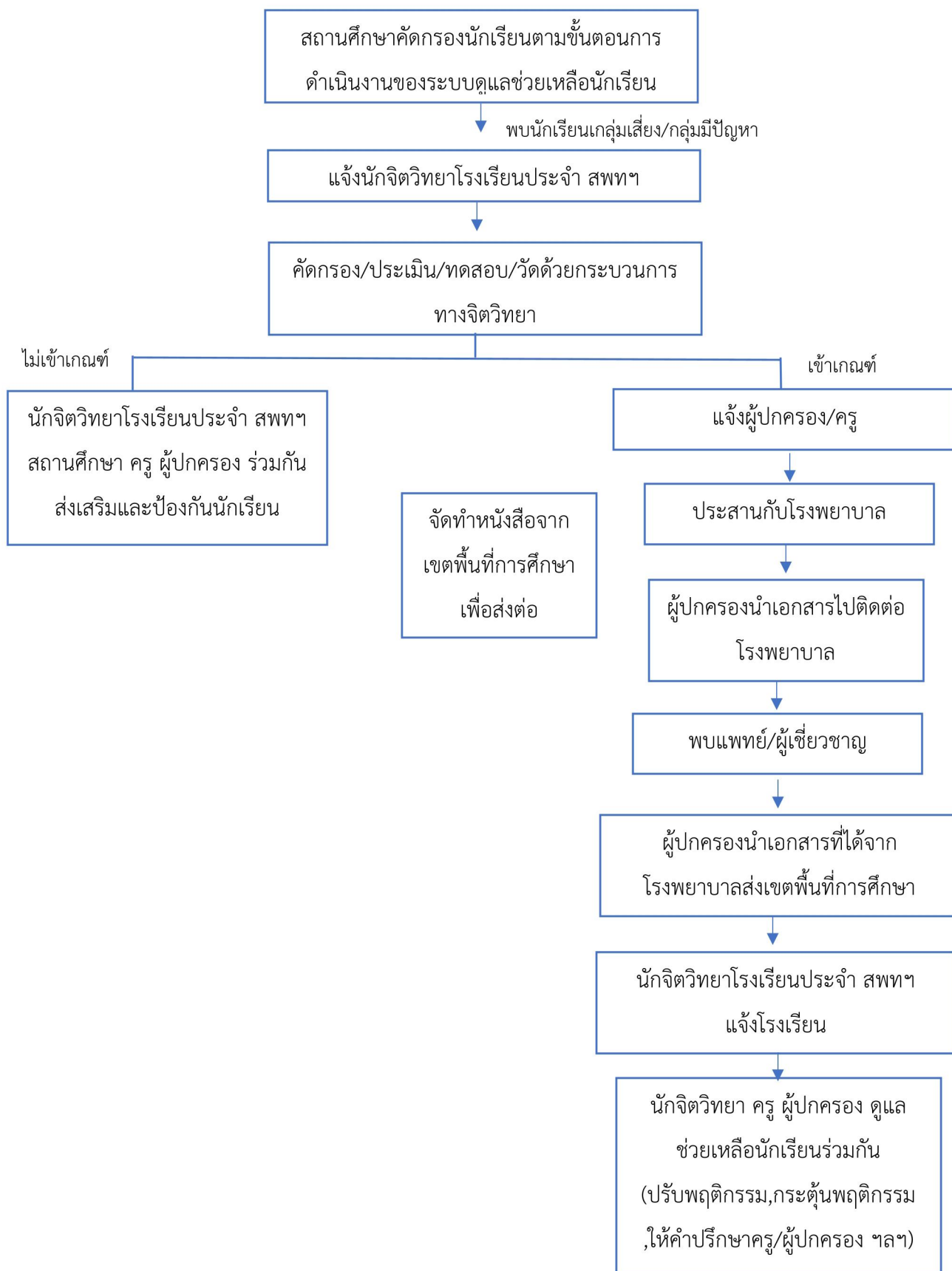
กรณีปัญหาเร่งด่วน

1. ผู้บริหาร/ครู รับแจ้งเรื่องจาก สถานศึกษา/พื้นที่ที่เกิดเหตุ
2. แจ้ง สพป./สพม./สพฐ. ทราบเป็นการเบื้องต้นทันที
3. แจ้งนักจิตวิทยาโรงเรียนประจำเขตพื้นที่การศึกษาให้คำปรึกษาผู้บริหาร ครูเบื้องต้น
4. มอบหมายให้ทีม ผก.ชน. และทีมสหวิชาชีพ เข้าช่วยเหลือโดยทันทีกรณี เกิดเหตุในพื้นที่ไหนให้ ให้ดำเนินการ
เข้าช่วยเหลือในเบื้องต้น
5. นักจิตวิทยาโรงเรียนประจำเขตพื้นที่การศึกษา ติดตามการดูแลช่วยเหลือร่วมกับสหวิชาชีพ
6. จัดทำ/จัดเก็บข้อมูลการดำเนินงานของสถานศึกษา สรุปผลการทำงานและรายงานไปยัง สพท.และผู้ที่เกี่ยวข้อง

แหล่งช่วยเหลือ

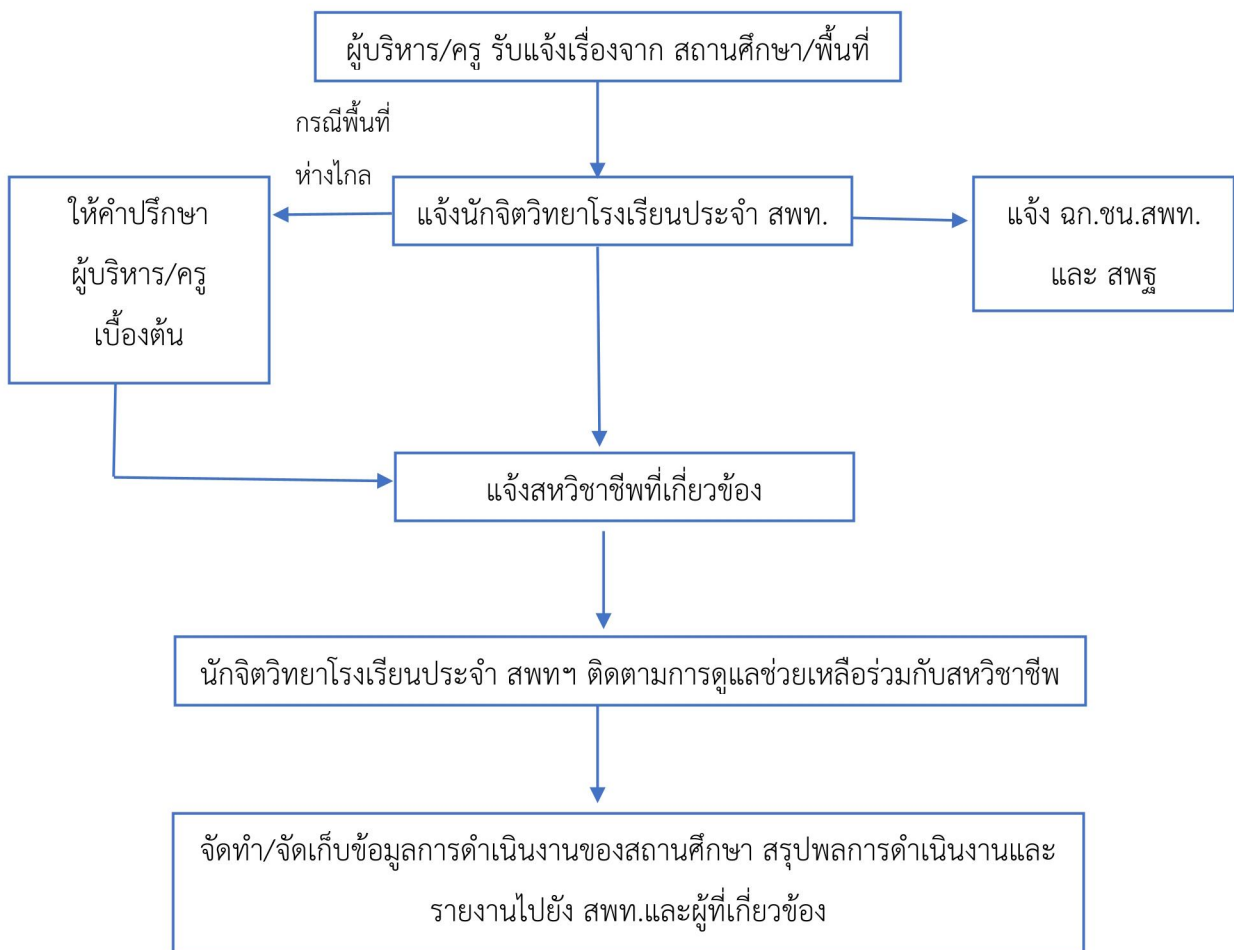
1. ศูนย์ฉุกเฉิน โทร. 1669
2. สถานพยาบาล
3. เจ้าหน้าที่ตำรวจ
4. สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (คปภ.)

ขั้นตอนการคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน
กรณี 4 กลุ่มโรค (สมาธิสั้น เรียนรู้ช้า บกพร่องทางสติปัญญา และออทิสติก)

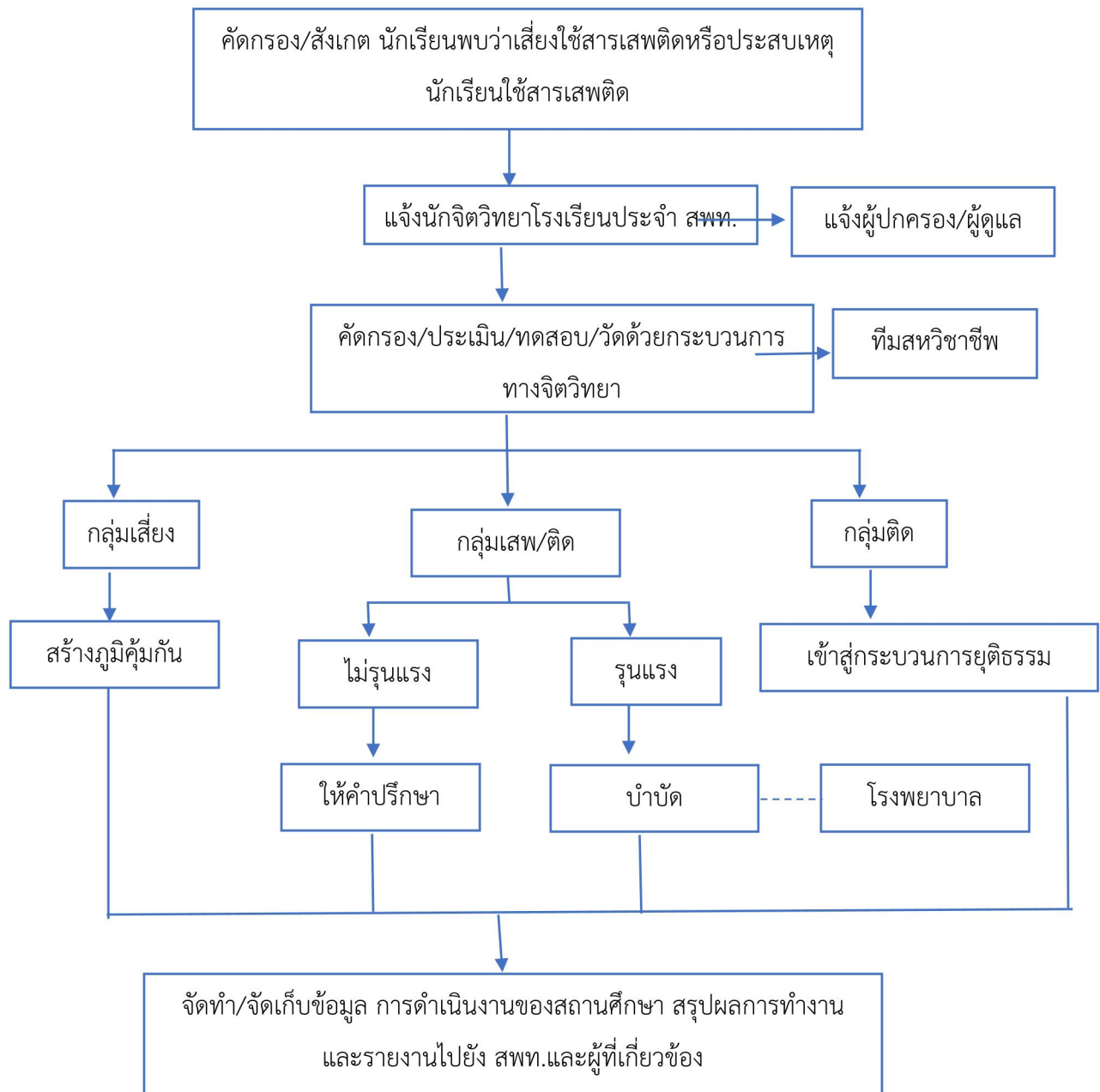
ขั้นตอนการคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน

กรณีปัญหาเร่งด่วน

หมายเหตุ : กรณีปัญหาเร่งด่วน หมายถึง ฆ่าตัวตาย ทำร้ายตัวเอง ทำร้ายผู้อื่น กลั่นแกล้ง หลงผิด
หูแว่ว ประสานหลอน ชักเกร็ง ติดเชื้อ HIV

ขั้นตอนการคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน
กรณีใช้สารเสพติด

ขั้นตอนการคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน
กรณีล่วงละเมิดทางเพศ

